

hostiles insultus (uti & tota insula variis hinc inde munimentis excitatis) valide munitum.

Oresandia. Quarta & ultima insula est Oresandia, vel, ut alii volunt, Moeresandia, inter Scaldiam & Nortbevelandiam sita, sed huic propior.

Decem igitur in universum sunt Zelandiæ urbes, pagi supra centum. Porro insulis, quas jam attigimus, variis locis interjacent aut adjacent planities herbidae, quæ licet cinctæ aggeribus, tamen ut plurimum è fluctibus exstant; quarumque ea conditio est, ut modo hinc avelantur & alio adjiciantur, & crescant decrescantque; ita ut nunquam in hisce partibus insularum cingendarum materies videatur defutura.

Scaldis. Scaldis, qui insulas hæc interfecat, in Veromanduis è geminis fontibus progressus, per Tornacum, perque Gandavum, reliquosque Flandriæ tractus diffunditur, ac mox Antwerpianam delatus, portum ibi insignem constituit: tum paulo longius progressus, bipartito cursu Brabantiam ac Flandriam à Zelandia discriminat: siquidem sinistra in Austrum contortur ac deflexus, Flandriæ oras ac litora persequitur, alioque nomine insignitus, *de Honte*, à latratu & fremitu undarum, vocatur; quo per Zuytbevelandiam ac Walachriam in Oceanum patet aditus: dextra vero, relicta Brabantia finibus, continuato cursu, servatoque veteri alveo, secundum Scaldiæ insulæ litora violento vastoque gurgite in Oceanum devolvitur, sine ulla nominis mutatione.

De provin-
e a totius
regimine
politico,
um olim,
tum maxi-
me hodie-
no.

Zelandia olim eundem cum Hollandia Comitum habuit, suis tamen legibus & institutis, neque alteri cuiquam provinciæ obnoxia; nisi quod interdum Flandriæ Comes non minimam illius partem delibavit, præsertim sub Diederico IV, Hollandiæ & Zelandiæ Comite; cui Balduinus insulanus Flandriæ Comes Walachriam abstulit, ut scribit Regersbergius; vel, ut Meyerus memoriæ prodidit, quinque insulas Zelandicas, Walachriam, Scaldiam, Suydbeveram, Nortbeveram, & Borsaliam; quæ tamen omnes postea ab Hollandiæ Comitibus recuperatæ; totaque Zelandia post Jacobum una cum aliis provinciis ad Burgundos atque Austriacos pervenit. Deinceps Zelandia eandem eum provinciis fortunam subiit, & demum, excusso feliciter Hispani jugo, à suis Ordinibus regi cepit; qui olim quidem tribus membris constabant; Abbate nimirum S. Nicolai, ordinis Præmonstratensis, qui Middelburgi agebat, totius Ecclesiastici ordinis nomine; Marchione Veriæ, nobilitatis universæ vice; & urbium communitate. Nunc Ecclesiastico ordine abdicato, duobus tantum membris Ordinum comitia constant, nobilitate nimirum, & communitate urbium. Nobilitatem universam, uti olim, ita hodie, repræsentat Marchio Veriæ & Flissingæ, qui jam est Princeps Auriacus: communi-

Belgica.

tatem autem deputati urbium Middelburgi, Zirizeæ, Goesæ, Flissingæ, Veriæ, & Tolenzæ. Hi, & certis temporibus, aut quum necesse est, comitia publica celebrant Middelburgi, & summum provinciæ imperium moderantur. Præter hæc publica comitia, collegium est deputatorum, ut vocant, Ordinum, quod virorum liceat appellare: constat enim ex uno Nobili, quem Princeps Auriacus, Marchio Flissingæ & Veriæ, designat, qui illius vice sententiam dicit; & sex aliis, quos sex jam dictæ urbes delegant. Delegati autem hi fere perpetui sunt, secus quam in Hollandia, nisi quod delegatus Middelburgensis singulis trienniis muneris prorogationem teneatur postulare à senatu civitatis. Cæterum munus illorum fere idem est, aut parum ab Hollandorum instituto diversum; nimirum in eo, quod iidem etiam maritimarum rerum curam habeant, & in collegio deputatorum Admiralitatis adsideant. His autem, ab Ordinibus, adjungitur Pensionarius unus, itemque Secretarius. Est & collegium rationalium totius provinciæ, VII item viris ad eundem modum constans.

In Zelandia, præter tribunalia in singulis urbibus, nullum est superius tribunal, sed à singularum urbium judiciis ad Senatum provincialem, & ab eo ad supremum Senatum (quorum uterque Hagæ Comitum sedem habet) provocatur; eodem quo in Hollandia modo. Sunt tamen in Zelandia duæ prænobiles Quæsturæ, quæ à Scaldi nomen sortiuntur, qui quum insulas has in duas veluti classes dividat, una quidem quæstura cisscaldinas insulas, altera transcaldinas complectitur: *Beooster* & *Bewester Sceld* vulgo vocant. Horum Quæstorum olim permagna autoritas fuit, cum prætoriam quadam dignitate conjuncta. Sed hodie multum ipsorum muneri & dignitati decessit, præsertim præfecto *Beooster Scheld*: cujus jurisdictionem pene omnem Balivus Zirizeanus & Toletanus ad se traxerunt.

Judicia &
Tribunalia.

Leges Zelandicæ ab Hollandicis parum discrepant: neque est nostri instituti, speciatim discrimina hic rimari. Hoc tantum dicemus, quoad successiones ab intestato jus Scabini, cum vetus, de quo supra in Hollandia diximus, hic plene obtinere, licet nomen ipsis infuetum sit, adeo quidem, ut, quum apud Hollandos representatio collateralium post fratrum nepotes cesset, hic in infinitum procedat.

Leges quæ-
dam.

De feudis quoque pauca adjungamus ex D. Frederici à Sande I. C. Commentario. Zelandica (inquit) feuda sunt vel mala, vel bona. Hæc ejusdem conditionis sunt cum Hollandicis, de quibus supra diximus. Illa ad hanc primam feudorum classem pertinent. Nam per vasalli cuiusque sine liberis masculis decedentis mortem domino committuntur. Ea tamen in re horum Zelandicorum quam præcedentium feudorum

Y y

beni-